

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie apríl 2011
IV. senát

Nálezy:

spisová značka	IV. ÚS 403/2010
sudca spravodajca	Ľudmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	3. marca 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ namietal porušenie označených práv rozsudkom Krajského súdu v z 9. septembra 2009 v konaní o určení vlastníctva k nehnuteľnosti.</p> <p>Krajský súd potvrdil rozhodnutie prvostupňového súdu z 25. februára 2009 a konštatoval, že sťažovateľ v konaní nepreukázal, že list zo dňa 21. 12. 2005 (odstúpenie o zmluvy) sa dostal do dispozičnej sféry žalovaného a teda že hmotnoprávny úkon – odstúpenie od zmluvy nebol spôsobilý vyvolať u žalovaného účinné odstúpenie od zmluvy. Pre nepreukázanie účinného odstúpenia od zmluvy nedošlo ani k zrušeniu zmluvy, táto je naďalej platná, a preto nie je dôvodné vyhovieť žalobe o určení vlastníctva sťažovateľa k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy zo dňa 14. 7. 2005.</p>
ratio decidendi	<p>Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa predovšetkým vzal do úvahy, že tento namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu, ktoré je v demokratickej spoločnosti do tej miery favorizované, že pri jeho uplatňovaní neprichádza do úvahy (zo strany súdov) ani jeho zužujúci výklad, ani také formálne interpretačné postupy, následkom ktorých by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie, či dokonca jeho popretie (I. ÚS 2/08).</p> <p>Z odôvodnenia rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V posudzovanej to veci však podľa názoru ústavného súdu tak nie je.</p> <p>Odôvodnenie rozsudku krajského súdu z 9. septembra 2009, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu z 25. februára 2009, je podľa uvedených kritérií podľa názoru ústavného súdu nedostatočné a nepresvedčivé.</p> <p>Krajský súd v napadnutom rozsudku konštatoval, že prvostupňový súd správne vychádzal z toho, že list – zásielka z 21. decembra 2005 síce bola adresovaná žalovanému, ale bola doručená tretej osobe (zrejme manželke žalovaného), a nie žalovanému. Túto skutočnosť vyhodnotil ako absenciu „hmotnoprávneho úkonu predávajúceho (sťažovateľa, pozn.) ako prejavu vôle adresovaného druhému účastníkovi zmluvného vzťahu smerujúceho k odstúpeniu od zmluvy“. Pritom sa vôbec nevyrovnal s tým, že ide o občianskoprávny vzťah, na ktorý sa vzťahujú príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktorý pri riešení zmluvných vzťahov vychádza z toho, že prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu, keď k nej dôjde (§ 45 Občianskeho zákonníka).</p>

Vo všeobecnosti sa akceptuje taký výklad, že prejav vôle dôjde adresátovi (nepřítomnej osobe) vtedy, keď sa ocitne vo sfére jeho dispozície (pozri Svoboda J. a kol.: Občiansky zákonník I. diel. Komentár. Bratislava: Eurounion 2000. s. 107). Pre odstúpenie od zmluvy zákon nevyžaduje žiadnu osobitnú formu; ak však bola zmluva uzavretá písomne, platí, že aj odstúpenie od zmluvy musí byť písomné (§ 40 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Odstúpenie od zmluvy sa ako jednostranný právny úkon stáva perfektný už tým, že dôjde do dispozície adresáta. To znamená, že adresát má konkrétnu možnosť oboznámiť sa s obsahom prejavu (napr. poštová zásielka obsahujúca prejav vôle bola doručená do jeho bytu, na adresu, ktorá je v uvedenom prípade miestom výkonu jeho podnikateľskej činnosti). Pri hodnotení jeho „dispozičnej sféry“ nie je rozhodujúce, že zásielku prevzala manželka adresáta, a nie je právne významné, či sa adresát s dôjdeným prejavom vôle aj skutočne oboznámil. Z uvedeného hodnotenia dôkazov musí potom príslušný súd vychádzať pri vyvodzovaní ďalších dôsledkov vo vzťahu k prijatiu rozhodnutia vo veci namietanej sťažovateľom. K perfektности odstúpenia nie je potrebný ani súhlas adresáta, ani rozhodnutie súdu (pozri Vrcha Pavel: Civilní judikatura – výběr aktuálních rozhodnutí Nejvyššího soudu a Ústavního soudu ČR. Praha: LINDE 2005. s. 664) Krajský súd sa nevyrovnal vo svojom odôvodnení s touto hmotnoprávnou otázkou, ktorá je v občianskoprávných vzťahoch právne relevantná pri posudzovaní vzniku, zmene a zániku zmluvných vzťahov podľa Občianskeho zákonníka, a nie je ani zřejmé, prečo sa touto otázkou v odôvodnení nezaoberal.

Krajský súd ako odvolací vychádzal na rozdiel od všeobecne akceptovanej interpretácie § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka z konštrukcie, že manželka žalovaného nebola účastníčkou právneho vzťahu – kúpnej zmluvy zo 14. júla 2005. Podľa úvahy krajského súdu odstúpenie od zmluvy nadobúda účinnosť, len keď dôjde do dispozičnej sféry druhého subjektu právneho vzťahu, a tým podľa jeho právneho názoru bol len žalovaný, a nie aj jeho manželka. Rozsudok okresného súdu znejúci v neprospech sťažovateľa krajský súd potvrdil s odôvodnením, že okresný súd odmietol jeho žalobu a že „v konaní nepreukázal, že list zo dňa 21. 12. 2005 sa dostal do dispozičnej sféry žalovaného...“.

Vypracovaniu dôsledného a presvedčivého odôvodnenia tohto rozhodnutia mal krajský súd podľa názoru ústavného súdu venovať zvýšenú pozornosť. Pre náležité odôvodnenie rozhodnutia nepostačuje jednoduché odvolanie sa na príslušné ustanovenie § 497 Občianskeho zákonníka o účinnom odstúpení od zmluvy s dôvetkom, že uvedený právny úkon nadobúda účinnosť okamihom, keď dôjde do dispozičnej sféry druhého účastníka právneho vzťahu. Podľa citovaného ustanovenia od zmluvy nemôže odstúpiť ten, kto zmluvu splní aspoň sčasti alebo prijme hoci len čiastočne plnenie. Podľa všeobecne akceptovaného výkladu príslušného ustanovenia, ak sa začalo s plnením aspoň sčasti, alebo sa prijalo hoci len čiastočné plnenie, odstúpenie od zmluvy ani uplatnenie tohto práva už nie je možné (pozri tiež: Svoboda J. a kol.: Občiansky zákonník I. diel. Komentár. Eurounion: Bratislava 2000. s. 425).

Týmto aspektom, ktorý bol napokon obsahom vyjadrenia žalovaného k odvolaniu sťažovateľa z 27. apríla 2009, sa krajský súd pri svojom rozhodovaní nezaoberal, resp. tento aspekt opomenul.

Ústavný súd sa nemôže stotožniť s tvrdeniami a závermi krajského súdu vyslovenými v jeho napadnutom rozsudku z 9. septembra 2009, ktoré sa týkali hodnotenia dôkaznej situácie vo vzťahu k tomu, čo predstavuje „dispozičná sféra žalovaného“ a spájanie tejto skutočnosti výlučne so statusom účastníka právneho vzťahu (kúpnej zmluvy). Krajský súd (rovnako ako súd prvostupňový) sa totiž vôbec nezaoberal podriadením skutkového stavu pod príslušné ustanovenia príslušného právneho predpisu (subsumpcia), v tomto prípade § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého „Prejav vôle pôsobí voči nepřítomnej osobe od okamihu, keď jej dôjde“, a absolútne opomenul zaujať stanovisko k aplikácii § 497 Občianskeho zákonníka, ktorým argumentoval v spojení s § 517 Občianskeho zákonníka a na ktoré vo svojom vyjadrení zo 4. septembra 2008 a z 27. apríla 2009 poukázal právny zástupca žalovaného. Takýto nedostatok interpretácie právnej normy, ktorý nezodpovedá všeobecne akceptovaným všeobecným štandardom, je ústavne neakceptovateľný.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože namietaný rozsudok krajského súdu nemožno z hľadiska požiadaviek riadneho a presvedčivého

	odôvodnenia vrátane povinnosti vyrovnáť sa s námietkami účastníka konania, ktoré majú vzťah k prerokúvanej veci, z ústavného hľadiska akceptovať. Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	Georgídias c. Grécko z 29. mája 1997, Recueil III/1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998 I. ÚS 2/08

Nálezy – priet'ahy v konaní:

spisová značka	IV. ÚS 394/2010
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	3. februára 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov postupom okresného súdu v konaní o určení, že vecné bremeno k nehnuteľnosti je vydržané. Konanie začalo v roku 2000.
ratio decidendi	<p>1. Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je rozhodovanie o žalobe sťažovateľa, ktorou sa domáha určenia, že „právo prechodu, v rozsahu danom účelom využitia stavieb, sa vydržalo“. Ústavný súd konštatuje, že po právnej stránke nie je predmetná vec zložitá, pričom zároveň pripúšťa, že zo skutkového hľadiska ju možno považovať za zložitejšiu vzhľadom na potrebu vykonať časovo náročnejšie dokazovanie. V tejto súvislosti ale ústavný súd zdôrazňuje, že skutková zložitosť veci nemôže ospravedlniť neodôvodnenú nečinnosť, resp. neefektívnu činnosť okresného súdu v namietanom konaní.</p> <p>2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania ústavný súd hodnotí ako aktívne a súčinnosťné, sťažovateľ reagoval na výzvy okresného súdu, zúčastňoval sa jednotlivých pojednávaní, označoval dôkazy na preukazovanie svojich tvrdení a počas celej doby konania bol zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom. V správaní sťažovateľa teda ústavný súd nezistil žiadne okolnosti, ktoré by mali negatívny vplyv na postup súdu v namietanom konaní. Na druhej strane ústavný súd vzal na vedomie, že sťažovateľ v doterajšom priebehu konania predložil viacero procesných návrhov (návrh na zmenu petítu, návrh na vydanie predbežného opatrenia, námietka zaujatosti, poskytnutie času na mimosúdne urovanie sporu), s ktorými sa vo veci konajúci súd musel vysporiadať. Na podanie týchto procesných návrhov má sťažovateľ síce právo, ale obdobie, v rámci ktorého sa s nimi musel okresný súd vysporiadať nemôže ísť na jeho ťarchu; túto skutočnosť preto ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadost'učinenia.</p> <p>3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v namietanom konaní.</p> <p>Ústavný súd na základe svojich zistení konštatoval, že doterajší priebeh namietaného konania je charakteristický dlhodobými obdobiami neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu, ako aj jeho neefektívnej činnosti. Skutočnosť, že okresný súd vo veci samej zatiaľ meritórne nerozhodol napriek tomu, že od podania žaloby uplynulo viac ako desať rokov, je z ústavného hľadiska neakceptovateľná, a preto ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v namietanom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 6</p>

	ods. 1 dohovoru. Ústavný súd vychádzajúc z doterajšej dĺžky namietaného konania (viac ako desať rokov), obdobia dlhodobej neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu, ako aj jeho neefektívnej činnosti dospel k záveru, že priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľovi v sume 3 000 € bude primerané konkrétnym okolnostiam prípadu
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	IV. ÚS 461/2010
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	17. februára 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov postupom okresného súdu v konaní o určovacej žalobe a o zaplatenie. Konanie začalo v roku 1999.
ratio decidendi	<p>1. Predmetom posudzovaného konania je rozhodovanie o návrhu na určenie, že nájomný vzťah medzi účastníkmi konania po zmene vlastníckych pomerov (reštitúcii) trvá, a o návrhu na zaplatenie 70 967 Sk z dôvodu dlžného nájomného za nájom nebytových priestorov. Podľa názoru ústavného súdu posudzovaná vec tvorí súčasť bežnej rozhodovacej agendy prvostupňových súdov a nemožno ju označiť ako právne zložitú. Pri posudzovaní skutkovej zložitosti predmetného konania ústavný súd zohľadnil argumentáciu okresného súdu, že na objektívne zistenie skutkového stavu bolo potrebné nariadenie znaleckého dokazovania, ako aj vypočutie svedkov, ďalej tiež ustáliť predmet sporu aj v súvislosti s viacerými zmenami návrhu zo strany sťažovateľa, a preto konanie hodnotí ako skutkovo zložitú.</p> <p>2. Pri posudzovaní správania sťažovateľa ako účastníka konania ústavný súd nezistil žiadne relevantné skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že sťažovateľ svojím správaním prispel k doterajšej (viac ako jedenásťročnej) dĺžke namietaného konania. Využívanie procesných oprávnení sťažovateľom (zmena žalobného návrhu, odvolanie proti rozsudku z 30. marca 2007) nemá podľa názoru ústavného súdu zásadný vplyv na priebeh namietaného konania.</p> <p>3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo v predmetnej veci k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu v namietanom konaní ako neefektívny a nesústredený v trvaní viac ako 9 rokov (do toho záveru nezahrnul obdobie, keď spisový materiál bol z dôvodu podaného opravného prostriedku mimo dispozičnej sféry okresného súdu), zohľadňujúc pritom svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej zbytočné prieťahy v súdnom konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).</p> <p>Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu došlo k zbytočným prieťahom, a tým k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd dospel k záveru, že priznanie finančného zadosťučinenia v sume 3 000 € bude primerané konkrétnym okolnostiam prípadu</p>
použité odkazy na relevantnú	***

judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	
---	--

spisová značka	IV. ÚS 450/2010
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	17. februára 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov postupom okresného súdu v konaní o vydanie zmenkového platobného rozkazu. Konanie začalo v roku 2008.
ratio decidendi	<p>1. Predmetom namietaného konania je rozhodovanie o návrhu sťažovateľa na vydanie zmenkového platobného rozkazu na sumu 85 516 USD. Podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať vec sťažovateľa za právne zložitú, pričom doterajší priebeh konania nesignalizuje ani skutkovú zložitost' veci.</p> <p>2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd zo spisu okresného súdu nezistil žiadne okolnosti, ktoré by mohol pripísať na ťarchu sťažovateľa.</p> <p>3. V súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu v namietanom konaní ústavný súd považoval za potrebné poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). Rovnako tak môže zapríčiniť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy aj nesprávna činnosť štátneho orgánu (m. m. II. ÚS 33/99).</p> <p>Vychádzajúc z obsahu spisu vedeného okresným súdom ústavný súd konštatoval, že okresný súd postupoval až do 10. septembra 2008, keď uznesením zamietol námietky odporcov proti zmenkovému platobnému rozkazu z 15. júla 2008 z dôvodu, že boli podané oneskorene, v zásade plynulo.</p> <p>Z právneho názoru krajského súdu vysloveného v odôvodnení uznesenia zo 6. mája 2009, ktorým na základe odvolaní podaných odporcami v prvom a treťom rade rozhodol o zrušení odvolaním napadnutého uznesenia okresného súdu z 10. septembra 2008, ktorým zamietol námietky odporcov proti zmenkovému platobnému rozkazu zo 16. júla 2008 z dôvodu, že boli podané oneskorene, vyplýva, že okresný súd nesprávne aplikoval príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku o doručovaní. Na tomto základe ústavný súd konštatoval, že v dôsledku nesprávnej aplikácie príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku okresným súdom došlo k predĺženiu namietaného konania, ktoré treba pripísať na ťarchu okresného súdu.</p> <p>Po vrátení veci na ďalšie konanie krajským súdom (spis bol okresnému súdu doručený 15. mája 2009) okresný súd vo veci síce vykonával nevyhnutné procesné úkony súvisiace s prípravou pojednávania, vrátane právnej analýzy veci. Ústavný súd hodnotí obdobie, v ktorom tieto „prípravné“ úkony okresný súd vykonával (od 15. mája do 4. novembra 2010), ako neprimerane dlhé vzhľadom na predmet namietaného konania a požiadavku na rozhodnutie veci v primeranom čase vyplývajúcu z čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto považuje činnosť okresného súdu v tomto období za nedostatočne efektívnu.</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd rozhodol, že nesprávnou a neefektívnou činnosťou okresného súdu došlo k zbytočným prietahom, a teda k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>Ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadost'učinenia v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur) sťažovateľovi primerané konkrétnym okolnostiam prípadu.</p>

použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***
--	-----

spisová značka	IV. ÚS 447/2010
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	17. februára 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov postupom krajského súdu v konaní o uloženie povinnosti zdržať sa nekalosúťažného konania spočívajúceho v klamlivom označení tovaru. Konanie začalo v roku 2004.
ratio decidendi	<p>1. Predmetom namietaného konania je rozhodovanie o žalobe sťažovateľa, ktorou sa domáha uloženia povinnosti odporcovi zdržať sa nekalosúťažného konania spočívajúceho v klamlivom označovaní tovaru. Ústavný súd na základe analýzy príslušného súdneho spisu konštatoval, že doterajší priebeh namietaného konania neumožňuje po skutkovej stránke hodnotiť vec sťažovateľa ako zložitú, aj keď si uskutočnenie dokazovania (najmä výsluchom svedkov) vyžiadalo primeraný čas, čo ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadostučinenia. Z právneho hľadiska považuje ústavný súd vec za zložitejšiu, zároveň ale súhlasí s názorom sťažovateľa, že po 4. júni 2007, keď bolo krajskému súdu doručené zrušujúce uznesenie najvyššieho súdu z 19. apríla 2007, v ktorom sú formulované právne názory odvolacieho súdu ku kľúčovým právnym otázkam, s ktorými sa musí krajský súd v namietanom konaní vysporiadať, je už „postavenie Krajského súdu Bratislava zjednodušené, lebo v konaní je viazaný právnymi názormi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na predmet konania“. Na tomto základe ústavný súd konštatoval, že aj pri zohľadnení určitej miery skutkovej a právnej zložitosti veci nemožno ospravedlniť doterajšiu neprimeranú dĺžku namietaného konania.</p> <p>2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka namietaného konania, ústavný súd konštatoval, že sťažovateľ bol v priebehu konania aktívny a poskytoval krajskému súdu požadovanú súčinnosť, preto nemožno doterajšiu dĺžku namietaného konania pripisovať na jeho ťarchu, ani pri rešpektovaní skutočnosti, že s jeho návrhmi na zmenu petitu žaloby sa krajský súd musel v priebehu konania vysporiadať, čo si vyžiadalo určitý čas. Ústavný súd v tejto súvislosti v zhode so sťažovateľom konštatoval, že sťažovateľ zmenami petitu reagoval na aktuálny vývoj procesnej situácie, ktoré nemožno pripísať na jeho ťarchu (m. m. II. ÚS 172/07), pričom tieto boli spôsobené aj tým, že krajský súd nerozhodol vo veci v primeranom čase.</p> <p>3. Z analýzy súdneho spisu (podrobnejšie pozri II. časť tohto nálezu) vyplýva, že od podania návrhu na začatie konania (12. marec 2004) do dňa rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa uplynulo takmer 7 rokov, pričom vec nie je ešte stále právoplatne skončená, čo už samo osebe signalizuje, že postup krajského súdu nekorešponduje s požiadavkami vyplývajúcimi z čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>V doterajšom priebehu namietaného konania krajský súd vo veci samej dvakrát meritórne rozhodol (rozsudky z 26. mája 2005 a 21. októbra 2008), pričom najvyšší súd v oboch prípadoch tieto rozsudky zrušil (uzneseniami z 19. apríla 2007 a 31. marca 2009).</p> <p>Ústavný súd rozhodol, že krajský súd svojou neefektívnou a nesprávnou činnosťou spôsobil v namietanom konaní zbytočné prieťahy, čím porušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>Ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadostučinenia v sume 4 000 € sťažovateľovi primerané konkrétnym okolnostiam prípadu.</p>

použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***
--	-----

spisová značka	IV. ÚS 448/2010
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	24. februára 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov postupom okresného súdu v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Konanie začalo v roku 2006.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ktoré ústavný súd uplatňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd vychádzajúc zo skutočnosti, že predmetom namietaného konania pred okresným súdom je rozhodovanie o návrhu na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, konštatuje, že po právnej stránke ide o štandardnú občianskoprávnu vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva, a preto namietané konanie nemožno považovať za právne zložité. Ústavný súd zároveň pripúšťa, že zo skutkového hľadiska je vec zložitejšia, a to najmä s ohľadom na väčší počet účastníkov konania (odporcovia v 1. až 9. rade) a potrebu vykonať časovo náročnejšie dokazovanie (okrem iného obhliadkou na mieste samom). Ústavný súd zohľadnil tiež skutočnosť, že na postup okresného súdu v predmetnej veci negatívne vplyvajú aj niektoré procesné úkony navrhovateľa (nedostatky podania a potreba ich odstraňovania, zmeny návrhu), zároveň však konštatoval, že tieto skutočnosti nemôžu ospravedlniť nízku mieru efektívnosti doterajšieho postupu okresného súdu v namietanom konaní (za celé doterajšie obdobie okresný súd v namietanom konaní uskutočnil len tri pojednávania a ohliadku na mieste samom, pozn.) prejavujúce sa v jeho aktuálnom stave.</p> <p>2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd pri preskúmaní predloženého spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by sťažovateľ prispel k zbytočným prietahom v konaní.</p> <p>3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup samotného okresného súdu.</p> <p>Z prehľadu procesných úkonov okresného súdu vyplýva, že v namietanom konaní došlo k viacerým obdobiam dlhodobejšej neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu.</p> <p>Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že neodôvodnenou nečinnosťou, ako aj neefektívnou činnosťou okresného súdu došlo v namietanom konaní k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>Ústavný súd považoval priznanie sumy 1 000 € sťažovateľke v danom prípade za primerané finančné zadosťučinenie.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	IV. ÚS 475/2010
sudca spravodajca	Ján Luby

druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	17. marca 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov postupom okresného súdu v konaní o zaplatenie. Konanie začalo v roku 2005.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že spory, predmetom ktorých je uplatnenie nárokov z titulu úhrady nájomného za užívanie nehnuteľností, patria do bežnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Keďže v okolnostiach danej veci bolo pre rozhodnutie potrebné nariadiť znalecké dokazovanie a navyše aj kontrolné znalecké dokazovanie, ústavný súd pripúšťa určitú mieru faktickej zložitosti napadnutého konania. Uvedená skutočnosť však podľa názoru ústavného súdu nemôže okresný súd zbaviť zodpovednosti za stav, v akom sa napadnuté konanie nachádzalo v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu.</p> <p>2. Čo sa týka správania sťažovateľov ako účastníkov napadnutého konania v procesnom postavení žalobcov, ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by bolo z hľadiska doterajšej dĺžky konania potrebné pripísať na ich ľarchu. Na takéto skutočnosti nepoukázal ani okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti.</p> <p>3. Ústavný súd napokon hodnotil samotný postup okresného súdu z hľadiska posudzovania, či v právnej veci sťažovateľov došlo k zbytočným prietahom.</p> <p>Ústavný súd hodnotiac doterajší priebeh napadnutého konania, ktoré od jeho začiatku (7. apríl 2005) až do meritórneho rozhodnutia o sťažnosti trvalo takmer 6 rokov, konštatuje, že napriek tomu, že v uvedenom konaní nie sú evidentné obdobia nečinnosti, konanie je poznačené neefektívnym postupom okresného súdu.</p> <p>O neefektívnosti napadnutého konania podľa názoru ústavného súdu svedčí najmä skutočnosť, že okresný súd nariadil znalecké dokazovanie potrebné na rozhodnutie vo veci až uznesením z 11. mája 2009, teda až po 4 rokoch od začiatku konania. Navyše, okresný súd nariadil uznesením z 22. februára 2010 aj kontrolné znalecké dokazovanie, ale na nie bezvýznamné prekročenie určenej lehoty 60 dní na vypracovanie a predloženie kontrolného znaleckého posudku okresný súd nereagoval adekvátne použitím poriadkových opatrení (§ 53 OSP).</p> <p>Napriek tomu, že z hľadiska posudzovania zodpovednosti okresného súdu za prietahy v napadnutom konaní je potrebné z celkovej doby jeho trvania odpočítať časový úsek, keď o odvolaní odporkyne proti uzneseniu okresného súdu zo 16. februára 2006, ktorým zamietol jej návrh na prerušenie konania, rozhodoval krajský súd (spis okresného súdu bol na krajskom súde od 11. apríla 2006 do 30. augusta 2007, keď spolu s rozhodnutím o odvolaní bol spis vrátený okresnému súdu), ústavný súd zastáva názor, že pri sústredenejšom a efektívnejšom postupe okresného súdu bolo možné vo veci meritórne rozhodnúť skôr, ako sa tak napokon stalo na ostatnom pojednávaní uskutočnenom 14. februára 2011, keď bol vyhlásený rozsudok vo veci samej. S ohľadom na uvedené podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať dobu napadnutého konania vedeného okresným súdom za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľov boli v dôsledku neefektívneho postupu okresného súdu v napadnutom konaní porušené.</p> <p>Ústavný súd považoval priznanie sumy 1 000 € každému zo sťažovateľov za primerané finančné zadosťučinenie</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	IV. ÚS 449/2010
sudca spravodajca	Ladislav Orosz

druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	17. marca 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietala porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov postupom okresného súdu v trestnom konaní. Konanie začalo v roku 2005.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom namietaného trestného konania je rozhodovanie o obžalobe proti sťažovateľke a spoluobžalovanému pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona a pre trestný čin výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Trestného zákona. Ide o štandardnú rozhodovacia agendu súdov prvého stupňa v právnej veci, ku ktorej existuje ustálená judikatúra všeobecných súdov, a preto nemožno namietané konanie považovať z právneho hľadiska za zložitú. Doterajší priebeh namietaného konania nesignalizuje ani skutkovú zložitú veci, ktorá by mohla aspoň čiastočne ospravedlniť skutočnosť, že okresný súd vo veci po uplynutí šiestich rokov od začatia konania (doručenia obžaloby) právoplatne nerozhodol. Z hľadiska hodnotenia povahy veci ústavný súd vzal do úvahy všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre ESLP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konania v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citeľného zásahu do sféry osobnostných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (II. ÚS 32/03, I. ÚS 80/06), a z tohto hľadiska posudzoval doterajší priebeh namietaného konania.</p> <p>2. Pri hodnotení správania sťažovateľky ako obžalovanej v namietanom trestnom konaní ústavný súd nezistil žiadnu závažnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prietahom. Sťažovateľka je v namietanom konaní zastúpená obhajcom – advokátom, ktorý v dvoch prípadoch požiadal o odročenie hlavného pojednávania (onemocnenie sťažovateľky a kolízia pojednávania). Spoločne so svojim obhajcom sa sťažovateľka zúčastnila všetkých dosiaľ uskutočnených pojednávanií v posudzovanej trestnej veci. Procesné návrhy a úkony, ktoré sťažovateľka spolu so svojim obhajcom v doterajšom priebehu namietaného konania uplatnila (návrhy na doplnenie dokazovania, podanie odvolania a sťažnosti), nemožno pripísať na jej ťarchu, keďže ich efektívne uplatnila v súvislosti so svojím právom na obhajobu.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej trestnej veci.</p> <p>Vychádzajúc z obsahu súvisiaceho trestného spisu ústavný súd konštatoval, že aj keď v doterajšom priebehu namietaného konania nedošlo k dlhodobším obdobiam nečinnosti okresného súdu, v podstate celý jeho doterajší priebeh je poznamenaný neefektívnou a nesprávnou činnosťou okresného súdu spočívajúcou v neefektívnom nariadovaní hlavných pojednávanií (nezabezpečenie účasti predvolaných svedkov a spoluobžalovaného, problémy s doručovaním rozhodnutí spoluobžalovanému) a vecnými a formálnymi pochybeniami pri rozhodovaní.</p> <p>V dôsledku uvedených pochybení a neefektívnej činnosti okresného súdu došlo k značnému predĺženiu namietaného súdneho konania, ktoré treba pripísať na ťarchu okresného súdu. Ústavný súd zároveň konštatoval, že už samotná dĺžka namietaného konania (do dňa rozhodnutia ústavného súdu už viac ako 6 rokov, pričom skutok, pre ktorý bola podaná obžaloba, sa stal 13. apríla 2004, t. j. takmer pred 7 rokmi) v relatívne jednoduchej trestnej veci zakladá dôvod na vyslovenie záveru o jeho nezlučiteľnosti s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy, keďže v ňom došlo k predĺženiu stavu právnej neistoty sťažovateľky do takej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (m. m. I. ÚS 66/03, I. ÚS 73/06, I. ÚS 80/06).</p> <p>Doterajšiu zjavne neprimeranú dĺžku namietaného súdneho konania nemôže v žiadnom prípade ospravedlniť ani skutočnosť, že v jeho doterajšom priebehu došlo k viacerým zmenám v osobách zákonného sudcu (celkom štyrikrát); táto skutočnosť totiž nemôže byť pripísaná na ťarchu sťažovateľky ako strany trestného konania.</p>

	Ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadostučinenia v sume 2 000 € sťažovateľke primerané konkrétnym okolnostiam prípadu
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	***

spisová značka	IV. ÚS 339/2010
súdca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	24. februára 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov postupom okresného súdu dedičskom konaní, v súvislosti s vydávaním opravného uznesenia k osvedčeniu o dedičstve z roku 2009.
ratio decidendi	<p>1. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta postup okresného súdu v súvislosti so zabezpečením vydania opravného uznesenia k osvedčeniu o dedičstve zo 7. apríla 2009 (ďalej aj „osvedčenie“), ktoré nadobudlo právoplatnosť 4. mája 2009. Vzhľadom na skutočnosť, že úlohou okresného súdu v namietanej časti konania malo byť len zabezpečenie vydania opravného uznesenia, prostredníctvom ktorého sa mala odstrániť zjavná pisárska chyba v osvedčení (nesprávne uvedený údaj o výmere parcely č. 3426/1), nemožno ho považovať ani z právneho a ani zo skutkového hľadiska za zložité.</p> <p>2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka namietaného konania, ústavný súd konštatoval, že za podnet sťažovateľa na vydanie opravného uznesenia v predmetnej veci možno považovať jeho podanie doručené okresnému súdu 10. júna 2009, ktoré bolo obsahovo nejasné, čo mohlo negatívne vplývať na postup okresného súdu súvisiaci s odstraňovaním nedostatkov osvedčenia, ale nemôže v žiadnom prípade ospravedlniť zjavne neefektívny postup okresného súdu a jeho nečinnosť pri zabezpečovaní vydania opravného uznesenia popísaný v inej časti odôvodnenia tohto uznesenia. Iné skutočnosti, ktoré by bolo možné pripísať na ťarchu sťažovateľa, ústavný súd nezistil.</p> <p>3. Ústavný súd vychádzajúc zo svojich zistení z príslušného spisu konštatoval, že postup okresného súdu pri zabezpečovaní opravy údajov v osvedčení sa vyznačoval neefektívnou a nesprávnou činnosťou, ako aj neodôvodnenou nečinnosťou, keďže okresný súd najprv nesprávne vyhodnotil podanie sťažovateľa doručené mu 10. júna 2009, v dôsledku čoho dožiadal iný okresný súd, aby poučil sťažovateľa o potrebe podať nový návrh na prejednanie dedičstva (novoobjaveného majetku), hoci sťažovateľ sa v skutočnosti domáhal vykonania opravy v osvedčení. Následne potom, ako okresný súd celkom zjavne z prípisu správy katastra doručeného mu 2. júla 2009 zistil (mohol zistiť), že v predmetnej veci je potrebné zabezpečiť opravu v osvedčení, bol vo veci nečinný, a to napriek tomu, že medzičasom bol informovaný o tom, že vo veci začal konať na základe sťažnosti sťažovateľa aj ústavný súd (na základe prípisu ústavného súdu z 28. júla 2010), a tiež o tom, že vo veci na základe podnetu sťažovateľa začala konať aj okresná prokuratúra (prípís z 11. augusta 2010). Okresný súd začal vo veci efektívne konať až 18. januára 2011, keď predložil spis súdnej komisárke na vykonanie opravy v osvedčení (oprava bola vykonaná 3. februára 2011), hoci tento úkon mohol a mal vykonať najneskôr bezprostredne po oboznámení sa s obsahom prípisu správy katastra (2. júla 2009).</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd poukazujúc na právny názor vyslovený v uznesení č. k. III. ÚS 104/2010-8 z 9. marca 2010, podľa ktorého aj nečinnosť okresného súdu vo veci vydania opravného uznesenia môže za určitých okolností vyvolať porušenie práva účastníka konania na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov, rozhodol, že neefektívnou činnosťou, ako aj neodôvodnenou nečinnosťou okresného súdu v konaní pri zabezpečovaní vydania opravného uznesenia k osvedčeniu o dedičstve zo 7. apríla 2009 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj</p>

	jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 2 000 € sťažovateľovi primerané konkrétnym okolnostiam prípadu.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	***

Spracovala : JUDr. Zuzana Gajdošová

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.